

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2021: årsberetning 2020 – 2021

LANDSMØTE 5. JUNI

Årsberetning 2020-2021

SIOPS
VETERANFORBUNDET

1. Organisasjon

1.1. Landsmøtet 2020 – digital løsning grunnet koronapandemien

Landsmøtet 2020 ble arrangert som et digitalt møte lørdag 13. juni 2020 grunnet koronapandemien. Vi utsatte landsmøtet så lenge som mulig i håp om fysisk tilstedeværelse, men det var umulig. Møtet ble gjennomført på Zoom. SIOPS administrasjon, styreleder, kontrollkomite og valgkomite var samlet i SIOPS' Info- og Ressurssenter i Kongens gate 9, Oslo.

Det er også fordeler med digitale løsninger. Kostnadene blir lavere, man slipper å reise, og det er lettere for mange å delta. Men, det har også sine utfordringer. Vi er avhengig av at alle har teknologien i orden og at kvaliteten på internett er god. Videre erfarte vi at sakspapirene ikke var tilpasset et digitalt møte, og mange måtte derfor "hoppe" mellom skjermer.

Det er også kjent at det kan være utfordrende med skjermbruk over lengre tid for enkelte av våre medlemmer. Av erfaring vet vi at digitale møter er annerledes enn fysiske. Det kan heve terskelen for å ta ordet, og vi mister mye av den sosiale dimensjonen. Vi mister derfor også møtepraten, pausepraten, felles lunsj og muligheten til å gå ut sammen på kveldstid. For oss som veteranforbund er den fysiske og sosiale kontakten selvsagt svært viktig.

1.2. Styret, komiteer og utvalg

Styret har i Landsmøteperioden 2020/21 hatt følgende sammensetning:

Leder:	Arve Marcellius Aasbak
Nestleder:	Hallgeir Mikalsen
Styremedlemmer:	Ronny Kristoffersen, Ketil Blomlie (til 30/11-20), Veronica Nilsen, Angela Claire Bjørøy-Karlsen, Stian Aleksander Øie og Knut Bjørnsen Teige (fra 30/11-20).
Varamedlemmer:	Knut Bjørnsen Teige (til 30/11-20), Nicholas Heimgard Dreyer, Bjørn Ivar Monrad, Sten Rune Kristiansen og Lina A. Grønning
POC-tillitsvalgt:	Arnstein Forodden (Frank Cato Lahti fungerende fra 1/11-20)

Kontrollkomité:

Leder:	Ola Spakmo
Medlemmer:	Bjørn Pettersen og Anders Grindaker
Varamedlem:	Runar Karlsen

Valgkomité:

Leder:	Jan-Edgar Nilsen
Medlemmer:	Johnny Warholm og Jøran Dahl
Varamedlem:	Helge Horslund

Styreverv og øvrige tillitsverv i organisasjonen baserer seg kun på frivillig innsats. Ingen tillitsvalgte mottar honorar. Styret har i landsmøteperioden hatt fem styremøter, hhv to i 2020 og tre i 2021.

1.3. SIOPS administrasjon

Det har vært tre fulltidsansatte i perioden; generalsekretær og to rådgivere. I tillegg har en veteran hatt en liten stillingsbrøk knyttet til planlegging og gjennomføring av mestringsaktiviteter.

Vi reduserte fra tre rådgivere til to fra 15. april 2020. Den totale arbeidskapasiteten ble redusert med 25%, men arbeidsoppgavene ble refordelt og det fungerer nå bra. Arbeidsoppgavene svinger litt gjennom året, og noen perioder er mer hektisk og krevende enn andre. Jan-Edgar Nilsen brukes som koordinator for mestringsaktiviteter, og andre veteraner er prosjektledere for ulike aktiviteter.

Når vi nå har driftet SIOPS siste året med kun tre fast ansatte, er vi meget godt fornøyd med oppnådde resultater, og spesielt på det interessepolitiske området. Samtidig har administrasjonen også fulgt opp veteraner som har tatt kontakt og trengt bistand fra oss på en eller annen måte. Ifm krevende interessepolitisk arbeid, og spesielt på det juridiske området, kjøper vi inn juridisk kompetanse og støtte på timebasis i spesielle saker. Vi kan også benytte skadde veteraner som har spesiell kompetanse på ulike saksfelt når det skulle være behov, og kompensere økonomisk for det.

1.4. SIOPS lokaler i Kongens gate 9

Vi er nå 2,5 år inne i en 10 års leieavtale med Lille Oslo Eiendom AS som ble inngått i 2018, for leie av lokaler i Kongens gate 9. Lokalene er svært hensiktsmessige og fungerer veldig godt til våre formål. Vi har i 2020 gjort noen mindre investeringer i form av inventar og teknisk utstyr. Det er ingen store vedlikeholds- eller investeringsbehov i lokalet i nær fremtid.

SIOPS stiller fasilitetene til disposisjon gratis for andre organisasjoner i «veteranfamilien», Forsvaret eller andre nære sivile samarbeidende organisasjoner. Dette bidrar til økt samarbeid mellom organisasjonene, og gir god «kost – nytte» for det statlige tilskuddet til veteranforbundet vårt. Vi ønsker at lokalet skal bli brukt mest mulig, men koronapandemien har lagt en klar demper på aktivitet i lokalet i perioden 2020-21. Henviser til pkt. 3. 6 under om «SIOPS informasjons- og ressurscenter».

1.5. Frivillig arbeid

Våre frivillige nedlegger en uvurderlig innsats for SIOPS, og de fleste prosjektene er initiert og driftet av dem. Koronapandemien har imidlertid satt en stopper for mange arrangementer der det normalt ville vært en betydelig frivillig innsats. Gjennom likepersonsarbeidet Point of Contact (POC) bidrar ca. 15 veteraner med konkret hjelp og støtte til andre veteraner som føler de står alene med sine utfordringer. Frivillige stiller også opp og holder foredrag og presentasjoner på vegne av SIOPS, og representerer forbundet på regionale og lokale møter. Styret i SIOPS ønsker å benytte anledningen til å takke alle frivillige i organisasjonen for deres gode innsats.

I slike sammenhenger trekker vi vanligvis ikke frem enkeltpersoner, men vi gjør det her. Vi finner grunn til å takke spesielt en ildsjel som har stått bak en svært vesentlig del av de aktivitetene som vi har gjennomført de siste fem-seks årene, Jan-Edgar Nilsen. Jan-Edgar ble i 2020 innstilt blant finalistene til Veteranprisen.

1.6. Medlemmer

Antall betalende medlemmer er lavere enn ønskelig, i underkant av 200. Dette har vært situasjonen for SIOPS gjennom mange år. Dette kan ha en viss sammenheng med at mange ikke uten videre ønsker å identifisere seg med SIOPS' primære målgruppe. Vi oppfordrer imidlertid alle til å forsøke

å verve et nytt betalende medlem i 2021, slik at medlemsmassen kan vokse. Styret benytter anledningen til å takke alle betalende medlemmer og støttespillere i 2020-2021. SIOPS får også pengegaver fra enkeltpersoner, og ulike innsamlinger som foregår f.eks. på Facebook resulterer i betydelige tilskudd til økonomien. Dette er vi svært takknemlige for.

1.7. Organisasjonens økonomi

SIOPS har p.t. en god økonomi. Budsjettåret 2020 har i stor grad vært preget av koronapandemien, som har lagt klare begrensninger på muligheten til å gjennomføre ulike motivasjons- og mestringsaktiviteter, og fremfor alt møter. Flere aktiviteter er derfor blitt kansellert, utsatt, eller redusert i omfang. Videre ble reiseaktiviteten sterkt redusert i 2020, og de fleste POC-samlinger måtte dessverre avlyses. Det lot seg heller ikke gjøre å gjennomføre temakvelder og andre arrangementer i Kongens gate 9. Det henvises konkret til sak 4 og 7 for hhv resultatregnskap 2020 og budsjett 2021 for nærmere informasjon om økonomisk status.

1.8. Covid 19-pandemi – innvirkning på virksomheten i SIOPS

I perioden fra landsmøtet i juni 2020 og frem til medio november, hadde vi full drift med alle tre fast ansatte tilstedeværende i Kongens gate 9. Men fra november 2020 og frem til uke 24/1-21 reduserte vi til en tilstedeværende i SIOPS' lokaler, med de to andre på hjemmekontor grunnet oppfordringer om hjemmekontor. Vi hadde to uker med hjemmekontor for alle ansatte i januar/februar 2021, grunnet de strenge koronareglene i Oslo. Vi åpnet opp igjen 8/2-21 med en ansatt tilstedeværende og to på hjemmekontor frem til 18.mars, da nye og strengere regler førte til at alle inntil videre hadde hjemmekontor. Fra 12. april har vi igjen hatt dørene åpen i Kongens gate 9 med 1-2 ansatte tilstede.

Koronasituasjonen har i perioden medført at flere av våre store aktiviteter måtte avlyses. I tillegg måtte flere aktiviteter nedskaleres som følge av smittevernrestriksjonene, herunder Veteranseilas 2020. Vi har likevel klart å gjennomføre ganske mange mestringsaktiviteter innenfor smittevernreglene på en god måte. Styremøtene har vært digitale, og alle aktiviteter som temamøter, foredragskvelder, ulike samlinger og reiser ble avlyst eller redusert.

Vi har likevel vært tilgjengelige hele tiden på mail og telefon og gjennom sosiale medier (Messenger), og nesten hele tiden til stede i Kongens gate 9. Tilbudet vårt for kontakt med skadde veteraner har derfor ikke vært svekket betydelig, og POC-ene har fulgt opp sine veterankamerater mer eller mindre som normalt. Vi har erfart en jevn strøm av veteraner som har tatt kontakt med oss på mail eller telefon, og veldig mange har hatt spørsmål om juridiske forhold som erstatnings- og kompensasjonsordningene, FN-erstatningen og ønsker om råd om juridisk bistand i erstatningssak, eller om psykolog eller lege for medisinsk behandling.

Sosiale og digitale plattformer har i koronatider blitt mer brukt enn tidligere. I starten var det mange som syntes det var vanskelig å delta på digitale møter som landsmøtet eller POC temamøter, men det har endret seg over tid. Digitale løsninger og møteplasser har etter hvert blitt mer naturlig i hverdagen for mange, og man er blitt bedre kjent med ulike nettløsninger. Vi har hatt alle styremøter som digitale møter, samt de fleste av møtene med politikere, departementer og organisasjoner. For SIOPS som administrasjon har det gått greit.

2. Interessepolitisk arbeid

2.1 Innledning og oversikt over interessepolitiske møter

Interessepolitisk arbeid er en av de aller viktigste oppgavene SIOPS har. Her er det viktigste å sikre veteraner en god ivaretagelse slik at de blir anerkjent for sin innsats av våre politikere og av samfunnet, at de møter en trygg og kompetent helsetjeneste, at de har et godt rettsvern, et økonomisk sikkerhetsnett, og at deres familie og pårørende også kan oppsøke hjelp ved behov.

Arbeidet har hatt særdeles høy prioritet i den siste landsmøteperioden. Med stortingsmeldingen om ivaretagelse av veteraner og arbeidet med representantforslaget fra Bjørnar Moxnes med anmodningsvedtak om endringer i forsvarsloven, kom veteranaken høyt opp på agendaen.

Vi har gitt både skriftlige og muntlige innspill til alle prosessene, og vi har bidratt til å synliggjøre arbeidet i den regjeringsoppnevnte arbeidsgruppen for gjennomgang av eksisterende erstatningsordninger. Det er gledelig å se at dette har nå fått fullt gjennomslag i Stortinget, og at vi har fått sikret veteranenes juridiske rettigheter.

Etter at den nye veteranmeldingen (Meld St.15) kom, 10 år etter forrige melding, har vi gitt tydelige tilbakemeldinger om at vi mener den er for lite ambisiøs og mangler konkrete tiltak for å oppnå målsetningene i meldingen. Dette har vi gjentatt i flere sammenhenger, og det har vært stor politisk interesse for vårt syn på dette, kanskje særlig fra opposisjonen. Vi arbeider med å følge opp veteranmeldingen og imøteser en varslet tiltaksplan fra Regjeringen.

To andre sentrale interessepolitiske prioriteringer i landsmøteperioden har vært å fremheve behovet for sivil forskning på veteraner og pårørende, og kompetanseheving for ansvarlige behandlere, leger og psykologer i den sivile helsetjenesten.

Under behandling av Stortingsmeldingen ble det vedtatt at det skal utarbeides en oversikt, en plan og en nasjonal strategi for veteranforskning. Dette må innebære at sivile forskningsmiljøer også skal drive veteranforskning. Dette har gjennom flere år vært en kjernesak for SIOPS, og vi har rettet henvendelser til flere av de fagansvarlige departementene, Forsvaret, politikere og relevante organisasjoner for å følge opp forskningsvedtaket. Vi har da påpekt at sivile forskningsmiljøer må inkluderes i dette arbeidet og at det er nødvendig med tilstrekkelig finansiering for å kunne gjennomføre forskningen. Dette er et offentlig ansvar.

Organisasjonen har i løpet av landsmøteperioden hatt tett kontakt med politikere, embetsverk, direktorater, etater og relevante organisasjoner. Nedenfor følger en oversikt over all møtevirksomhet med nevnte aktører i løpet av landsmøteperioden.

14/04/20 Møte med Veteraninspektøren	08/09/20 Møte med Arbeiderpartiet
15/04/20 Møte med Forsvarsministeren	08/09/20 Møte med Venstre
20/04/20 Møte med Forsvarsministeren	09/09/20 Høring i Utenriks- og forsvarskomiteen
11-12/05/20 Veteranforum 1	17/09/20 Møte med Sosialistisk venstreparti
03/06/20 Møte med Senterpartiet	05/10/20 Videomøte med NKVTS

11/06/20 Møte med NAV Veterankontakt i Oslo og Viken	26/10/20 Høring i helse- og omsorgskomiteen, og i utenriks- og forsvarskomiteen
18/06/20 Møte med Forsvarsdepartementet	03/11/20 Møte med Høyre
19/06/20 Møte med NAV Elverum	18/11/20 Møte med statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet
23/06/20 Møte med Forsvarets sanitet	07/12/20 Veteranforum 2
18/08/20 Møte med Ombudsmannen for Forsvaret	16/12/20 Møte med FSAN/IMPS
03/09/20 Møte med Fremskrittspartiet	17/12/20 Møte med Forsvarsdepartementet
02/09/20 Møte med Høyre	14/01/21 Møte med Forsvarsministeren

2.2 Oppfølging, høring og behandling av Meld. St. 15 (2019-2020) - Veteranmeldingen

Stortingsmelding 15 (2019-2020) “Også vi når det blir krevet – veteraner i vår tid” ble fremlagt 15. april 2020. Meldingen handler i hovedsak om yngre veteraner, stadig tjenestegjørende veteraner og deres pårørende.

SIOPS har reagert på at meldingen ikke legger frem konkrete tiltak for å ivareta skadde veteraner, eller preventive tiltak for å hindre skade i tjeneste, eller at skader utvikles over tid. Meldingen er generelt lite ambisiøs og har redusert ned alle tiltakene den 10 år lange planperioden hadde til tre fokusområder. SIOPS er kritisk til dette, og har uttrykt bekymring for arbeidet for skadde veteraner vil bli svekket. Under behandling av Stortingsmeldingen ble det trukket frem at dette er en lite ambisiøs melding som mangler viktige tiltak.

Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen uttalte på Stortingets talerstol 15. oktober, at departementet jobber videre med en tiltaksplan. Dette følges tett opp av SIOPS, men det er lite konkret som foreligger her p.t.

I tillegg til den nye veteranmeldingen behandlet Stortinget også parallelt representantforslaget fra Bjørnar Moxnes. Den samme dagen ble også et forslag om veteranforskning fra Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet, kanskje noe overraskende vedtatt enstemmig som følger:

Stortinget ber regjeringen legge frem en kartlegging av prioriterte forskningsområder relatert til forsvarspersonell i utenlandstjeneste. Denne skal legge grunnlaget for en strategi for norsk veteranforskning.

Det har lenge vært en av kjernesakene for SIOPS og vi er meget godt fornøyde med at dette konkretiseres som en politisk målsetning. Vi følger opp arbeidet med dette anmodningsvedtaket i departementet (FD) og legger vekt på at forskningen skal inkludere sivile forskningsmiljøer, og at

det må være tilstrekkelig finansiering. Vedtaket og arbeidet videre med dette er kommentert nærmere under 2.8 nedenfor.

2.3 Representantforslag fra Stortingsrepresentant Moxnes (Rødt)

Stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes fra Rødt leverte i mai 2020 inn et representantforslag som hadde som mål å sikre skadde veteraners rettigheter juridisk. Dette forslaget var utviklet i samarbeid med bl.a. SIOPS over en lengre periode. Forslaget ble behandlet parallelt med stortingsmeldingen.

Det såkalte Dok 8-forslaget inneholdt blant annet følgende forslag til vedtak i Stortinget:

- *Stortinget ber regjeringen regelfeste at veteraner med krav på erstatning for psykiske belastningsskader fra utenlandsoperasjoner ikke rammes av foreldelse før tidligst 3 år etter vedtak om uføretrygd og innvilget yrkesskade begrunnet i psykisk belastningsskade. Endringen gjøres gjeldende med tilbakevirkende kraft, slik at den også omfatter veteraner skadd før 2010 og slik at veteraner som allerede har blitt nektet erstatning på bakgrunn av foreldelse får anledning til å søke på nytt.*
- *Stortinget ber regjeringen sikre at den ytre tyveårsfristen for foreldelse ikke benyttes for å nekte erstatning til veteraner som ellers oppfyller vilkårene for erstatning.*
- *Stortinget ber regjeringen sikre at dagens ordning for finansiering av juridisk hjelp for veteraner, herunder advokatbistand og reiseutgifter, opprettholdes.*
- *Stortinget ber regjeringen gjennomgå saker om erstatning for veteraner fra SPK og klagenemda for å identifisere om praksis er i strid med gjeldende rett og sikre gjenopptakelse av alle saker der vedtak fra SPK og/eller klagenemda kan være i strid med gjeldende rett.*
- *Stortinget ber regjeringen sikre at spesialisterklæringen ikke settes til side av Statens pensjonskasse eller erstatningsordningenes klageorgan, uten at erklæringen først sendes tilbake til den aktuelle spesialisten for en kommentar eller tilleggserklæring. Dersom Statens pensjonskasse eller klageorganet mener at erklæringen fortsatt ikke er tilfredsstillende, må det hentes inn en ny medisinsk vurdering*

Representantforslaget ble vedtatt i sin helhet, med unntak av et forslag om gjenopptakelse av saker der man mener at vedtaket er i strid med gjeldende rett. Gjenopptakelse av saker som kan være i strid med gjeldende rett vil bli vurdert enkeltvis.

Gjennomslaget for representantforslaget er svært viktig, og en milepæl i vårt arbeid for å sikre veteraners rettsvern, etter at vi gjennom flere år har sett endringer i lovverk og praksis som har svekket dette.

I SIOPS er vi glade for det gode samarbeidet med representanten og den brede politiske støtten til representantforslaget. I arbeidet med å få gjennomslag for forslaget var det på forhånd, gjennom en felles uttalelse, gitt tilslutning fra 8 andre veteran- og tjenestemannsorganisasjoner. Dette var sannsynligvis avgjørende for gjennomslaget i Stortinget. Initiativet til felles uttalelse kom fra SIOPS.

2.4 Høringsrunde om lovforslag om endring i forsvarsloven samt lovprop. 59L

FD sendte sensommeren 2020 lovforslag til endring av forsvarsloven på høring. Hovedsaken i forslaget var klageadgang for veteraner med konstatert psykisk skade etter 2010, en sak som SIOPS har arbeidet med gjennom flere år. Dette var basert på et anmodningsvedtak etter representantforslag fra Bjørnar Moxnes i Stortinget høsten 2018. Videre var det tatt inn forslag fra rapporten til den regjeringsoppnevnte arbeidsgruppen av 2019 som gjennomgikk erstatnings- og kompensasjonsreglene, om lempeligere regler for foreldelse for veteransaker. De nye reglene vil imøtekomme de særskilte utfordringene veteraner med psykiske belastningsskader kan ha med å søke erstatning i tide, innenfor de generelle fristene. SIOPS ga skriftlige høringsinnspill.

Regjeringen sendte deretter lovforslag Prop. 59L (2020-2021) Endringer i forsvarsloven, til Stortinget 11/12-20. Saken ble behandlet i utenriks- og forsvarskomiteen. Ved nærmere gjennomgang av lovforslaget, kunne vi ikke se at forvaltningslovens saksbehandlingsregler også skulle gjelde for erstatningssakene om psykiske belastningsskader etter forsvarsloven § 55. Etter en oppklaringsrunde med FD fikk vi forsikringer om at det i tillegg vil bli endring i forsvarstilsatteforskriften kapittel 9, slik at det vil fremgå tydelig at forvaltningsloven også gjelder generelt for saker om psykiske belastningsskader etter forsvarsloven § 55 – altså for saksbehandlingen både i SPK og i klagenemnda. Endringer til forskriftene kom på høring våren 2021.

Lovproposisjonen ble enstemmig godkjent i Stortinget 23/2-21. Den ble deretter endelig godkjent av Kongen i Statsråd, og endringene til forsvarsloven trer i kraft 1. juli i 2021.

I SIOPS er vi glade for å få på plass denne lovendringen, ikke minst av hensyn til de veteranene som har fått satt livet på vent i påvente av klageadgang. Etter endingene i Forsvarsloven i 2017 har det ikke vært klageadgang for veteraner med psykisk skade konstatert etter 2010. Det har vært en svært urettferdig forskjellsbehandling, som det nå blir satt en endelig stopper for. Saken viser tydelig verdien av et langsiktig og målrettet interessepolitisk arbeid for å få endret lover og regler.

2.5 Tilsidesettelse av spesialisterklæringer – anmodningsvedtak og videre fremdrift:

Et av de aller viktigste forslagene under Rødts representantforslag som også ble behandlet i Stortinget den 15. oktober 2020, var forslaget om å sikre at spesialisterklæringer ikke uten videre kan settes til side av Statens pensjonskasse eller i klagenemnda. Vi har de senere år erfart at SPK i økende grad har tilsidesatt spesialisterklæringer, i flere tilfeller faglig svært sterke og entydige erklæringer. Stortinget støttet derfor også denne delen av representantforslaget med følgende anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen sikre at spesialisterklæring om varig psykisk belastningsskade ikke settes til side av Statens pensjonskasse eller erstatningsordningenes klageorgan, uten at erklæringen først sendes tilbake til den aktuelle spesialisten for en kommentar eller tilleggserklæring. Dersom Statens pensjonskasse eller klageorganet mener at erklæringen fortsatt ikke er tilfredsstillende, må det hentes inn en ny medisinsk vurdering.» Forsvarsdepartementet holder på med arbeidet knyttet til forslag til

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2020 - 2021

regelendringer for å få på plass denne handlingsregelen. SIOPS vil følge denne saken tett, og også her har vi en felles uttalelse fra ni veteran- og tjenestemannsorganisasjoner som understreker viktigheten av slike regelendringer. FD vil sende ut en offentlig høring på regelendringene vår/forsommer 2021.

2.6 Samarbeid mellom ni veteran- og tjenestemannsorganisasjoner om viktige utspill

For å få mest mulig tyngde og gjennomslag for våre interessepolitiske budskap, tok SIOPS et initiativ overfor åtte veteran- og tjenestemannsorganisasjoner for å samle støtte. Vi opplevde at de andre organisasjonene, NVIO, NROF, VmV, BFO, NOF, KOL, Parat Forsvar og NTL Forsvar, var svært positive og innstilt på å samarbeide om en felles uttalelse. Dette var viktig, og det skapte oppmerksomhet.

Vi fikk felles støtte fra «De 9» med budskap knyttet til hele representantforslag 101S (Dok 8) fra Bjørnar Moxnes (R). Forslaget fanget opp de viktigste utfordringene som veteranene i dag står overfor når de skal få sin sak prøvet innenfor den eksisterende erstatnings- og kompensasjonsordningen for veteraner fra internasjonale operasjoner.

Felles uttalelse til Stortingets utenriks- og forsvarskomite om representantforslag 101 S fra Bjørnar Moxnes

Veteran- og tjenestemannsorganisasjonene ønsker med dette å gi støtte til representantforslaget.

Forslaget fanger opp de viktigste utfordringene som veteranene i dag står overfor når de skal få sin sak prøvet innenfor den eksisterende erstatnings- og kompensasjonsordningen for veteraner fra internasjonale operasjoner. Forslaget baserer seg på flertallsvurderingene fra arbeidsgruppen (for gjennomgang av erstatnings- og kompensasjonsordningen i 2019). Representantforslaget vil hvis det blir vedtatt, bidra vesentlig til å forsvare skadde veteraners rettigheter, i tråd med det som har vært erstatnings- og kompensasjonsordningens intensjon. Vi mener at det må få støtte i hele det politiske miljøet, på tvers av de partipolitiske skillelinjene.

Representantforslaget bidro i vesentlig grad til å sikre skadde veteraners rettigheter, i tråd med det som har vært erstatnings- og kompensasjonsordningens intensjon. De 9 organisasjonene ga derfor sin fulle tilslutning til forslaget, og mente at vi også måtte få støtte i hele det politiske miljøet, på tvers av de partipolitiske skillelinjene. Dette utspillet var viktig, og ble lagt tydelig merke

til på Stortinget. Vi er ganske sikre på at dette var en av grunnene til at vi fikk så tydelig gjennomslag under behandlingen av Dok 8-forslaget på Stortinget 15/10-20.

Vi utarbeidet også en felles uttalelse knyttet til viktigheten av kompetanseheving i helsevesenet gjennom kurs for ansvarlige behandlere- leger og psykologer om veteraners psykiske helse, og om viktigheten av mer sivil forskning på veteraners helse, deres pårørende og barn. Gjennom planperioden var mange planlagte tiltak knyttet til kompetanseheving og forskning, men det skjedde lite. Gjennom behandling av veteranmeldingen på Stortinget 15/10-20, ble det enstemmighet om et anmodningsvedtak om å lage en plan og en nasjonal strategi for veteranforskning. Vi følger opp dette arbeidet, og ønsker å bidra til større oppmerksomhet om, og bevegelse i denne viktige saken.

2.7 Kompetanseheving i helsevesenet

Arbeidet for å heve kompetansen om veteraners helse, spesielt veteraners psykiske helse, har lenge vært en kjernesak for SIOPS. Det handler i første rekke om kompetansen hos ansvarlige behandlere, fastleger, psykologer og psykiatere i spesialisthelsetjenesten. Siden Ot. Prop. Nr. 67 2008-2009 og den første veteranmeldingen, St. Meld nr. 34, har alle de sentrale dokumentene i planperioden, handlingsplanen (2011), oppfølgingsplanen (2014) og den nye veteranmeldingen Meld St 15 (2019-2020), alle omtalt behovet for kompetanseheving hos ansvarlige behandlere. Svært lite har skjedd, og flere av tiltakene i planperioden er ikke gjennomført. Resultatene av samarbeidet mellom Fsan og RVTS om utvikling av kurs iht. den første veteranmeldingen og handlingsplanen i perioden 2010 – 2012 var ikke tilfredsstillende. I en av PWCs evalueringsrapporter vises det til at man manglet resultatinformasjon om avholdte kurs, og at kursene heller ikke var evaluert. SIOPS tok derfor initiativ (2014), sammen med Rådet for psykisk helse, til et samarbeid med ulike fagmiljøer for å gjennomføre meritterende kurs for ansvarlige behandlere. Dette omfattet Legeforeningen, Norsk psykiatrisk forening, Psykologforeningen, Fsan ved Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS), Modum Bad og senere også NTNU St. Olavs Hospital m.fl. Sammen med disse samarbeidspartnerne arrangerte vi 4 kursrekker i fra 2015 – 2019, det siste året med finansiering gjennom Statsbudsjettet, tidligere år med støtte fra Extrasiftelsen (nå DAM-stiftelsen) og av Krigs-hospitalkassen av 1679.

Fra 2020 ble imidlertid bevilgningen gjennom statsbudsjettet lagt inn i grunnbevilgningen til RVTS Øst som skal gjennomføre tilsvarende kurs sammen med Fsan/IMPS. I prinsippet mener vi at det er riktig at offentlige aktører skal ha ansvar for slike kurs, men vi mener også at kursholderne må samarbeide med sivile behandlings- og forskningsmiljøer i planleggingen og gjennomføringen av slike kurs.

Siden den første veteranmeldingen har alle offentlige dokumenter formidlet det synet at kompetanseutvikling (for ivaretagelse av veteraner) i den sivile helsetjenesten primært dreier seg om å overføre kompetanse fra Forsvaret (Fsan) til sivile behandlere. Også Ombudsmannen for Forsvaret har i sin rapport Dokument 5 for 2019 gitt uttrykk for det samme, at kompetanseutvikling på dette området primært handler om «sømløs overføring av kunnskap fra Forsvaret til sivil sektor.»

Det er vi uenige i. Det handler om mye mer. I SIOPS har vi derfor alltid understreket betydningen av at sivile miljøer deltar i dette arbeidet, for det er hovedsakelig i sivile behandlings- og forskningsmiljøer veteraner får behandling, og det er her, i sivile behandlings- forsknings- og utdanningsinstitusjoner at alt helsepersonell får sin utdanning.

RVTS Øst og IMPS har planlagt meritterende kurs i 2021, utsatt fra 2020 pga. pandemien. I møter med RVTS og IMPS har vi gitt uttrykk for at vi ser det som viktig å inkludere sivile behandlings- og forskningsmiljøer i kursarbeidet, uten at vi har fått gehør for dette. Det er heller ikke sikkert vi får gehør for å videreutvikle det uformelle behandlernetverket som SIOPS har tilgang til, bestående av leger og psykologer som er interessert å ta imot veteraner i sin praksis. Dette nettverket består stort sett av ansvarlige behandlere som har deltatt på meritterende kurs i regi av SIOPS, eller som av andre

grunner har fattet interesse for denne, og lignende pasientgrupper. Vi arbeider med å finne en løsning på dette.

Vi hadde også møter med Helse og omsorgsdepartementet, v/statssekretær Erlandsen 19. november, og med Fsan/IMPS 16. desember. På disse møtene ga vi uttrykk for SIOPS' syn på kompetanseutvikling i sivil helsetjeneste, og refererte også til den felles uttalelsen fra 9 veteran- og tjenestemannsorganisasjoner om kompetanseheving i sivil helsetjeneste og behovet for forskning på veteraner. I uttalelsen fra de 9 skriver vi blant annet om meritterende kurs for ansvarlige behandlere: «...[Å] holde slike kurs har vist seg å være en krevende oppgave. For å skape interesse for kursene, må ansvarlige myndigheter sørge for at viktige sivile behandlings- og forskningsmiljøer både er med i planleggingen og i selve undervisningen. Det bidrar til større faglig bredde...» Til Statsbudsjettet 2021 hadde vi et likelydende høringsinnspill.

2.8 Forskning: anmodningsvedtak om en forskningsplan og nasjonal forskningsstrategi

I forbindelse med behandlingen av den nye veteranmeldingen og representantforslaget fra Rødt kom det også et forslag som er helt i tråd med SIOPS' policy om forskning. Forslaget ble fremmet av Arbeiderpartiet og SV, og ble kanskje noe overraskende vedtatt enstemmig: «Stortinget ber regjeringen legge frem en kartlegging av prioriterte forskningsområder relatert til forsvarspersonell i utenlandstjeneste. Denne skal legge grunnlaget for en strategi for norsk veteranforskning.»

Vi har merket oss i at Forsvarsministeren i debatten om denne saken både signaliserte at regjeringen har et ønske om at den nye veteranmeldingen skal konkretiseres mer, med tydelige mål og tiltak, og at regjeringen også ønsker å satse mer på forskning:

«Regjeringen ønsker også å satse mer systematisk på forskning. Jeg vil sørge for at dette arbeidet starter umiddelbart og i nært samarbeid med øvrige departementer, veteranorganisasjonene og forskningsinstitusjoner i militær og sivil sektor.»

I ettertid har vi mottatt informasjon fra FD om at det er etablert et forum for helsefaglig veteranforskning (FHV), som skal utrede «forutsetninger, muligheter og begrensninger for forskningssamarbeid og data-utveksling med sivile forskningsinstitusjoner.» Veteranorganisasjonene ble også kalt inn til et informasjonsmøte om dette 15. april 2021. For SIOPS er det nå viktig å følge med på hvordan FD og andre departementer forholder seg til forskningsvedtaket.

I den felles uttalelsen fra de 9 veteran- og tjenestemannsorganisasjonene handler andre del om viktigheten av at sivile forskningsmiljøer involveres i veteranforskning. I uttalelsen heter det blant annet: «Vi mener at mer forskning på veteraner vil bidra vesentlig til økt kunnskap og kompetanse i det sivile helsevesenet. Dette forutsetter imidlertid at en plan og strategi for norsk veteranforskning får en klar sivil forankring, og at arbeidet skjer i samarbeid med relevante departementer og forskningsmiljøer. Videre, at en fremtidig forskningsplan og strategi må ha en finansieringsplan over Statsbudsjettet.»

Etter møtet i FD 15, april kan det være en viss usikkerhet om hvor vidt departementet faktisk vil sørge for at arbeidet som skal lede frem til en «strategi for norsk veteranforskning», vil ha en klar nok forankring i sivile forskningsmiljøer. I departementet hadde man foreløpig ikke tatt kontakt med noen av de viktigste forskningsmiljøene ved universitetene. Et halvt år etter «forskningsvedtaket» i Stortinget var det fortsatt uklart hvem som skulle delta i et «Forum for helsefaglig veteranforskning»

(FHV) som departementet hadde etablert. Arbeidet med mandatet for dette forumet var under utarbeidelse i FD, åpenbart uten deltakelse fra sivile forskningsmiljøer. SIOPS vil derfor følge opp departementets arbeid med forskningsvedtaket fra Stortinget for å sikre at dette får en sivil forankring, i tråd med den åpenbare intensjonen i vedtaket. Dette vil være en av de aller viktigste sakene for SIOPS å følge opp i tiden som kommer.

2.9 Innspill og høringer til Statsbudsjett 2021

SIOPS har gitt sine innspill til Statsbudsjett for 2021 til Utenriks- og forsvarskomiteén, og til Helse- og omsorgskomiteén på Stortinget. Vi har gitt både skriftlige innspill, og deltatt i digitale høringer i komitéene.

I budsjettet til Forsvarsdepartementet hadde vi flere kommentarer som kan leses her.

Hovedbudskapet i begge høringene har vært viktigheten av å inkludere sivile forskningsmiljøer og å sikre finansiering til forskning på veteranfeltet. SIOPS har bl.a. spilt inn at:

«Forskningen skal ha en klar sivil forankring, og det må foreligge en plan for finansiering av veteranforskningen i strategien.»

SIOPS fikk gjennomslag for innspillene til Statsbudsjettet i mindretallsmerknadene i Utenriks- og forsvarskomiteén (se nedenfor). Vi vil følge opp arbeidet med forskningsvedtaket for å bidra til å sikre at regjeringens arbeid med en nasjonal forskningsstrategi inkluderer sivile forskningsmiljøer og nødvendig finansiering. Videre arbeider vi for at også andre departementer, ikke minst Helse- og omsorgsdepartementet, men også andre departementer som har ansvar for veteranfeltet, skal bidra i arbeidet for forskningsstrategien, også økonomisk.

Merknader fra Fremskrittspartiet:

Disse medlemmer vil understreke at det er viktig at Forsvaret forbereder tjenestegjørende på en god måte før utenlandsoppdrag. Soldatene må opplæres, trenes og øves på å håndtere skarpe oppdrag under realistiske og krevende forhold. Soldater som melder seg til utenlandsoppdrag må også følges opp i etterkant. Alle former for senskader skal tas på alvor. Veteranorganisasjonene er gode samarbeidsressurser for dette arbeidet. Disse medlemmer støtter veteranorganisasjonenes ønske om mer sivil forskning på veteranenes helse og psykiske reaksjoner.

Merknader fra Ap, Sp og SV:

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til behandlingen av Meld. St. 15 (2020–2021), «Også vi når det blir krevet – veteraner i vår tid». Videre viser disse medlemmer til det enstemmige vedtak 31 fra ovennevnte behandling, om en kartlegging av prioriterte forskningsområder som grunnlaget for en strategi for norsk veteranforskning, og vil fremheve at dette er et viktig vedtak. Forskning på dette området vil bidra vesentlig til økt kunnskap og kompetanse i det sivile helsevesenet.

Disse medlemmer ber derfor regjeringen sørge for at den ovennevnte kartleggingen og strategien for norsk veteranforskning får en klar sivil forankring, og skjer i samarbeid med relevante departementer og forskningsmiljøer. En forskningsstrategi på dette området må også omfatte en finansieringsplan.

2.10 NAV

2.10.1. Videreføring av veterankontakten i Oslo og Viken

Den 01.07.18 ble stillingen som veterankontakt Oslo og Akershus (nå Oslo og Viken) avvirket. I etterkant av avviklingen av stillingen arbeidet SIOPS for å få reetablert denne stillingen. Da revidert nasjonal-budsjett ble lagt fram i mai 2019 kom det fram at regjeringen besluttet å forlenge prosjektstillingen som veterankontakt i Oslo og Viken med to år. Ny veterankontakt for Oslo og Viken startet i sin stilling i begynnelsen av februar 2020. Ny veterankontakt i NAV for Oslo og Viken er Haaken Aschim som både har bakgrunn som veteran og som Nav-medarbeider gjennom flere år. SIOPS samarbeider både rutinemessig, og i flere enkeltsaker med den nye veterankontakten.

Vi har også jevnlig kontakt og samarbeid med det kompetansemiljøet i NAV-Elverum som er dedikert til arbeidet med veteransaker.

2.11 Innspill til partiprogrammer

SIOPS har sendt inn innspill til samtlige politiske partier på Stortinget i forbindelse med deres arbeid med nye partiprogrammer for neste valgperiode. Etter at vi sendte inn våre innspill har det vist seg at vi har fått gjennomslag for mye av det viktigste i innspillene gjennom representantforslaget fra Rødt. Utover dette arbeider vi for å få inn bl.a. følgende viktige målsettinger i partiprogram og i neste regjeringserklæring:

Det må utarbeides en plan for sivil forskning på skadde veteraner, deres familier og pårørende. Denne må sikres tilstrekkelig prioritering gjennom finansiering over Statsbudsjettet.	Saksbehandlingstiden hos NAV og SPK må reduseres for veteransaker.
Innsatsen for å øke kompetansen hos ansvarlige behandlere, leger og psykologer må styrkes.	

3. Arbeid for veteraner

3.1. Veiledning og rådgivning

En viktig del av arbeidet i administrasjonen er å bruke tid og oppmerksomhet på veteraner eller deres pårørende som oppsøker oss i Kongens gate 9, eller som tar kontakt på telefon, mail eller via sosiale medier. Ofte gjelder det bare å være til stede og lytte og å støtte den enkelte, og det er en jevn strøm gjennom året som tar kontakt med ulike behov. Vi er ikke fagutdannet personell innenfor helse eller juss. Vår rolle er derfor å lytte og å vise omsorg, og å gi støtte, samt å veilede så godt vi kan om ulike ordninger, lover og regler, om hjelpeapparatet og om nettverket vårt, for at veteranen skal kunne ta sine egne valg.

I koronatiden i 2020-2021 har vi kanskje hatt en liten økning av antall veteraner som tar kontakt. Vi kan konstatere at behovet for at vi er til stede, og er nærværende definitivt ikke er avtakende.

3.2. Likepersonnettverket – Point of Contact (POC)

SIOPS likepersonnettverk, Point of contact (POC), er et landsdekkende nettverk. POCene gir støtte og omsorg til andre veteraner og hjelper med å finne frem i forhold til behandling, eller i en trygde-

eller erstatningssak. Enkelte av POCene deltar i lokale og regionale utvalg, grupper og i arbeid med kommunale veteranplaner. Noen av POCene deltar også i regionale fagnettverk for veteranivaretagelse under RVTS-enes ledelse.

I løpet av landsmøteperioden ble det kun gjennomført én 'fysisk' POC-samling grunnet covid-19. Det ble gjennomført flere digitale samlinger høst 2020 og vinter/vår 2021. Disse samlingene var i hovedsak arenaer for å drøfte ulike problemstillinger og for erfaringsutveksling.

Mange av POCene har engasjert seg for med å utvikle lokale arrangementer/tilbud, som støttes av SIOPS. På tross av pandemien har POCene klart å holde kontakt med de veteranene de følger opp, og har vært opptatt av å finne alternative samlingsarenaer.

3.3. Veiledning om trygde- og erstatningsrettslige forløp

En stor andel av henvendelsene som SIOPS mottar er fra veteraner som trenger veiledning og råd i forhold til å melde uførhet, søke om godkjenning av yrkesskade, yrkesskadeerstatning, menerstatning (NAV), eller om billighetserstatning eller kompensasjon fra Staten i henhold til den særskilte kompensasjonsordningen (SPK). SIOPS anbefaler alltid veteraner å benytte advokat også i NAV-løpet som ikke finansieres av det offentlige, og selvsagt i sak mot staten ved SPK, der advokatutgifter er dekket av det offentlige.

SIOPS har gjennom flere år samarbeidet med en rekke ulike advokater med spesialisering innenfor erstatningsrett. Vårt «advokatnettverk» består av advokater med lang erfaring med erstatningssaker for veteraner. Administrasjonen i SIOPS henviser veteraner, når det er behov for det, til advokater som har denne spesielle kompetansen. I tillegg har vi løpende kontakt med advokatnettverket når det gjelder andre juridiske forhold og spørsmål knyttet til veteraners rettigheter iht. lover og forskrifter. I landsmøteperioden har arbeidet med oppfølging av arbeidsgruppen som har gjennomgått erstatningsordningene tatt mye tid og ressurser, og i dette arbeidet har advokat Pan Farmakis som SIOPS' representant i arbeidsgruppen spilt en viktig rolle. Uten juridisk bistand hadde vi neppe fått gjennomslag i så mange av de viktige sakene som ble behandlet Stortinget sist høst.

3.4. Mestringsaktiviteter

3.4.1. Veteranseilas 2020 – sammen for skadde veteraner

Koronapandemien satte begrensninger også for veteranseilasen i 2020. Men vi ønsket å gjennomføre en veteranseilas der vi tok hensyn til gjeldende smittevernregler. Vi planla derfor med kun en pulje (kohort) veteraner med maksimalt 15 personer over 10 dager i perioden 17. - 27. juli, og med både

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2020 - 2021

avgang og ankomst i Bodø. Vi skulle seile i Lofoten og Vesterålen, og ikke besøke tettsteder langs kysten, unntatt for proviantering og drivstoffylling, i et sikkert kaiområde, og i kortest mulig. Planen ble lagt i samarbeid mellom SIOPS, Sør-Troms Museum som driftsansvarlig selskap, og skipper på skuta. I tillegg ble kommuneoverlegen i Harstad konsulert mht. planen og risikovurderinger.

Dessverre grunnstøtte Anna Rogde dagen før vi skulle embarkere med veteraner i Bodø. Skuta måtte en uke på verksted. Jan-Edgar Nilsen som prosjektansvarlig for SIOPS, tok derfor alle veteranene med på et alternativt ukesopphold i Steigen med telt og lavo, bålkvelder med veteranprat, fjellturer, fiske og kajakkpadling. Styret er veldig takknemlige for Jan-Edgars innsats med den alternative uken, og veteranseilas 2020.

Etter en uke på verksted ble det endelig embarkering og seilas med Anna Rogde. Seiling i Lofoten, Tysfjord, Hamarøy, Steigen og Bodø ble et skikkelig plaster på såret. Seilasen gikk uten store utfordringer, med bading i Trollfjorden, til Stefjorden for å se Stetind, fising og en frisk seilas langs Hamarøy og overnattinger på svai. Seilasen ble avsluttet med en flott tur til Helligvær før vi ankom Bodø, og ble møtt med salutt fra «Skansen».

Oppsummert må vi si oss fornøyd med at veteranseilasen 2020 kunne gjennomføres, samtidig som smittevernreglene ble ivaretatt. Vi fikk ikke smitte om bord, og alle deltakerne var like friske når de kom hjem som da de gikk om bord. Vi lærte en del om å både planlegge og gjennomføre en seilas under en pandemi, og besetningen ble mange erfaringer rikere. Vi måtte erkjenne at vi er sårbare under en pandemi.

3.4.2. Førjulistreff for veteranfamilier på Rondane 2020 måtte avlyses

Vi var lenge optimistiske og planla også i 2020 «Førjulistreff for veteranfamilier 2020» i Rondane første uken i desember i samarbeid med Royal Marines Club (UK RMC). Dessverre måtte UK RMC i september melde avbud til arrangementet grunnet situasjonen i UK, de strenge korona-restriksjonene, reiserestriksjoner og karantenerregler. Vi fortsatte da å planlegge et rent norsk familiearrangement på Rondane. Sent i oktober måtte også vi dessverre stoppe all planlegging grunnet det økende smittetrykket, og avlyse arrangementet.

3.4.3. På hjul med veteraner 2020 ble avlyst

For 8. år på rad arrangerte SIOPS i 2019 på hjul med veteraner (PHMV). Det er et turritt vi arrangerer årlig i samarbeid med FVS Bæreia, NROF, NVIO, VmV, Norges Lotteforbund og kampanjen Støtt våre soldater.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2020 - 2021

På hjul med veteraner synliggjør veteransaken på frigjørings- og veterandagen langs veiene og i de tettstedene vi sykler gjennom, inn i hovedstaden og til hovedarrangementet på Akershus Festning. Arrangementet, som også Forsvarets veteran tjeneste gir høy prioritet, er viktig også fordi det er en felles arena og et samarbeidsprosjekt for veteranorganisasjonene.

På grunn av Pandemien (Covid-19) ble arrangementet i 2021 dessverre avlyst.

3.4.4. Lokalt initierte prosjekter:

Alle medlemmer i SIOPS har kunnet søke om inntil kr 5000,- i støtte til lokale aktiviteter. I 2019/2020 har det blitt bevilget støtte til flere lokale veteranaktiviteter. Vi har fra 2020 oppjustert rammen til at man kan søke om støtte til lokale arrangementer for inntil 10 000 kr, og vi har laget noen korte og enkle retningslinjer for søknad, prosjektbegrunnelse og rapportering.

Vinteren 2020 har vi støttet terapibading i Gurvika (Nevlunghavn) i Vestfold med en badedag i uken i perioden januar – mars. Vi har bl.a. også støttet Intops Bergen & Omland – Opp og Ut i år. Et prosjekt for båtliv og fiske!

På tilsvarende måte har vi støttet yoga for veteraner hver tirsdag på Oslo Yoga, Sagene, på vinteren og fra oktober og ut året med unntak av visse perioder med nedstengning.

Dette er en aktivitet som gir veteraner et pusterom og en inspirasjon i hverdagen gjennom sosialt samvær med andre veteraner, fysisk aktivitet og avspenning som er godt for kropp og sjel. Det har deltatt 12 veteraner på disse samlingene.

Ikke alle veteraner gjør dette etter Vibeke. Hun instruerer Yoga på Sagene. Foto: Sagene Yoga

3.4.5. Fluefiskekurs for veteraner – Tisleia på Golsfjellet:

Fluefiske for veteraner handler om naturopplevelse, fellesskap og mestring. Sommeren 2019 gjennomførte SIOPS for første gang fluefiskekurs for veteraner. Det var til sammen 17 deltakere og tre instruktører med på kursene. Blant deltakerne på fluefiskekurset i Tisleia var det flere medlemmer av NROF og NVIO.

Idéen til prosjektet kom fra UNIFIL-veteran og pasjonert fluefisker, Morten Blom. Inspirasjon til prosjektet har vi også hentet fra USA [Healing Waters Fly Fishing](#), der fluefiske har vært tatt i bruk som mestringsarena for skadde veteraner, til retreat og terapi.

Sommeren 2020 gjennomførte vi to fluefiskekurs på Golsfjellet i Tisleia. Erfaringene, og ikke minst tilbakemeldingene etter kursene er svært gode. Vi håper derfor å kunne gjennomføre prosjektet hver sommer fremover. Kursene i sommer ble gjennomført i et samarbeid mellom SIOPS og NVIO Oslo. SIOPS' arrangementer er åpne for alle veteraner. Kursene ble gjennomført 10. – 14. juli og 19. – 23. juli med innkvartering på [Røde Kors' kurssted Merket](#) og [Luftforsvarets feriested Vesle Skaugum](#) Det deltok i alt 18 veteraner på kursene sommeren 2020, pluss fire instruktører.

Fluefiskerne i SIOPS og mange andre fiskervenner vil savne fluefiskeguru Staffan professor'n Lindstrøm (på bildet) som var med i fluefiskeprosjektet fra begynnelsen. Staffans døde i januar 2021 etter kort tids sykdom.

Bildet: Staffan instruerer Lenni og Robert i kasteteknikk med selvkonstruert kastemaskin – Vesle Skaugum sommeren 2020 Foto: SIOPS

3.4.6. Yogakurs på Nøsen:

Etter pandemi-nedstengningen fra 12. mars måtte vi utsette den planlagte yogasamlingen på Nøsen, på Golsfjellet i 2020. Samlingen ble gjennomført 14. – 20. juni. Opplegget i regi av Nøsen Yoga er spesielt tilpasset veteraner, og noe av poenget er å lære teknikker som man kan benytte til yoga i hverdagen. Det handler om avspenning, trening (ja det kan være hard trening) og gode pusteteknikker. Bakgrunnen for prosjektet, som ble arrangert for første gang som pilotprosjekt i 2019, var at yoga gjennom mange år har blitt benyttet som et redskap for avspenning og mestring for veteraner som har utfordringer etter tjeneste i internasjonale operasjoner.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2020 - 2021

Det var 9 deltakere på samlingen i juni 2020. Instruktøren Alexander Medin er en av de høyest sertifiserte yogainstruktører i Norge. På Nøsen tilbys ulike typer yoga, og tilbakemeldingene for 2020 var så gode at vi vil prioritere å videreføre prosjektet i 2021 og kanskje gjennomføre to samlinger. Vi gjennomførte allerede i mars 2021 en meget vellykket yoga & ski-samling med 15 deltakere.

Fra yogasamling på Nøsen 202. Her er det også friluftsliv med mange aktiviteter året rundt. Foto: SIOPS

3.4.7. SIOPS utstyrshenger til bruk for turlederkurs og andre friluftaktiviteter

I 2019 anskaffet SIOPS en utstyrshenger med utstyr til friluftsliv med lavvoer og annet turutstyr for bruk til ulike aktiviteter i regi av SIOPS, eller til utlån for enkeltmedlemmer. Gjennom turlederkursene lærer deltakerne om planlegging og gjennomføring av ulike friluftaktiviteter. Målsettingen er at det skal bli enklere for veteraner å organisere friluftaktiviteter lokalt, og at utstyrshengeren skal bidra til at logistikken også blir enklere. Det ble ikke gjennomført egne turlederkurs i 2020, men utstyrshengeren var i bruk i flere av de friluftaktivitetene som er omtalt i denne rapporten, blant annet under kajakk- og klatresamlingene. Hovedhensikten med utstyrshengeren er å gi veteraner muligheten til friluftaktiviteter i skog og mark, og i fjellet. Utstyrshengeren er til utlån hvor med alt nødvendig utstyr til friluftsliv. Det er foreløpig arrangert ett turlederkurs i Steigen, i mars 2021.

Utstyrshengeren i Rondane 2019 inspiseres av Jan Edgar Nilsen og Per Christian Jacobsen «Pekka» Foto: SIOPS

3.4.8. Kajakksamling i Steigen 13. – 18. august 2020

Kurs i padling med havkajakk ble gjennomført i Steigen i Nordland. Deltakerne fikk også med seg en fjelltur underveis i kurset. Overnatting i lavvo i en ukes tid. Været satte noen naturlige bremses på planer om «øyhopping», men det stanset ikke deltakerne fra å ha en lærerik kajakksamling med mye frisk padling.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2020 - 2021

Turutstyret i utstyrshengeren er tilpasset de ulike friluftaktivitetene som gjennomføres i SIOPS' regi. Området i Steigen er ideelt nær sagt uansett værforhold, med gunstige leir- og padleområder. Målet for prosjektet er å skape interesse for friluftsliv, og å tilby en aktivitet som gir sosial trening, mestring og fellesskap. Siden dette var et pilotprosjekt, var det ikke lagt opp til å utstede kursbevis eller såkalte våtkort. Erfaringen var at prosjektet fungerte bra og ga mersmak. Det vil derfor bli gjennomført også i 2021. Vi vil da få med instruktører som kan utstede våtkort.

De som stor bak dette SIOPS-prosjektet, var ildsjelene Jan-Edgar Nilsen og John Petter Bachke.

Prosjektet var opprinnelig planlagt for 6-8 deltagere. Pga. forfall grunnet restriksjoner under pandemien, ble det bare 5 deltagere.

I ettertid ser vi at den sikreste og beste måten å gjennomføre et slikt kajakk-kurs på, er å ha en dreven padler som makker for hver nybegynner. Etter at deltagerne har fått våt-kortet kan dette utvides med teknikk-kurs, hav-padlekurs og instruktørkurs.

Fotos fra kajakksamlingen: John Petter Bachke

3.4.9. Klatresamling og brattkortkurs i Steigen 19. – 23. august 2020

Prosjektplanen for «ekspedisjon Stetind, klatretrening/kurs i Steigen», var at skadde veteraner slik som i 2018 skulle bestige Norges «Nasjonalfjell», Stetind i Tysfjord, sammen med en gruppe fra støttespillere ved Kystjegerkommandoen/Forsvaret og sivile støttespillere.

I 2020 ble prosjektet på grunn av smittevern hensyn skalert noe ned, med færre deltakere. Deltagerne var blitt motivert i forkant for å trene aktivt, for det er en krevende samling og fjelltur. Fremmøte var i Bodø med påfølgende felles transport til Steigen for base på Stefjordnes med lavo og telt (Bruk av SIOPS utstyrshenger)

Foto: SIOPS

Klatreinstruktøren Gorm Gunleiksrud stilte opp også denne gangen, og han ble støttet av SIOPS POC Ketil Blomlie. Vi fikk dessverre noen avbud i siste liten grunnet pandemien.

Samlingen startet med grunnleggende opplæring i bruk av sikringsteknikker i klatrefeltet på Nordskot. Det ble gjennomført en første tur (tinderangling) over Nordskottraversen, og ytterligere en dags opplæring i bruk av sikringsutstyr- og teknikker i klatrefeltet på Nes i Hamarøy. Været var

ustabilt, og med værvarsel om nedbød og minusgrader på Stetind ble det bestemt å klatre Hamarøyskafet i stedet. Dette ble en fantastisk tur, med antatt samme vanskelighetsgrad som Stetind, men i strålende sol.

Neste dag gikk turen til Sørfold og grottekltring. En spennende grotte som vi etter fire timer måtte gi opp å finne utgangen til, og vi måtte derfor klatre ut samme vei vi kom inn. Dette ga en ytterligere utfordring, og krevde at vi lærte oss ny teknikk.

Samtlige fikk utstedt brattkort etter samlingen og hadde åpenbart stort utbytte av turen. Alle deltagere planlegger å få med seg flere klatreopplevelser. Fjellkltring er en aktivitet som SIOPS vil videreføre.

Turutstyr og noe materiell for gjennomføring av kltring og brattkort-kursing er allerede på plass. Så lenge vi kan få med en eller flere sertifiserte instruktører vil disse samlingene være både trygge og givende, med utstedelse av brattkort som «påskjønnelse.» Vi takker også HV-17 som ga vår klatreinstruktør fri i perioden.

Fra grottekltring i Sørfold. Foto: SIOPS

3.5. SIOPS' Info- og Ressurssenter – arrangementer og møteplass

Kongens gate 9 er en viktig møtearena. Det kan være så enkelt som å komme innom for å sitte ned litt og ta seg en kaffe, slå av en prat, eller bare ha et trygt sted å falle til ro en liten stund. Vi har opplevd at det har vært veldig viktig å holde kontoret åpent gjennom pandemien, og for de som jevnlig besøker kontoret har dette vært verdifullt. I tillegg har det vært fint å kunne holde åpent for dem som befinner seg i området, og f.eks. er på vei til møte med advokat eller time hos en behandler. Vi har derfor forsøkt å holde kontoret åpent, mest mulig.

Med koronapandemien har det dessverre ikke latt seg gjøre å gjennomføre vanlige arrangementer i lokalet i løpet av 2020/2021. Alle temamøter fra mars 2020 ble skrinlagt, og landsmøtet ble avholdt digitalt. De eneste fysiske samlingene som har latt seg gjennomføre etter smittevernreglene var en liten samling med samarbeidspartnere og veteraner til en sommeravslutning, og en POC-samling. Det var også enkelte perioder med lettelse i smittevernrestriksjonene. Det var da noe møtevirksomhet, i hovedsak styrearbeid i lokalene, men i all hovedsak har møteaktiviteten foregått digitalt.

Når smittetrykket letter, og det blir lettelse i restriksjonene, vil vi igjen å skape aktivitet i lokalene våre. Det gleder vi oss til.

4. Veteranenes omdømme

4.1 Tilstedeværelse i media og deltakelse i samfunnsdebatten

Debatt | Krigsveteraner

Ny veteranmelding gir grunn til bekymring | Veteranforbundet for skadde i internasjonale operasjoner

Øystein K. Wernberg Generalsekretær, Veteranforbundet SIOPS

Arne Ørum Rådgiver, Veteranforbundet SIOPS

Marie G. Rolandsen Rådgiver, Veteranforbundet SIOPS

7. mai 2020

Generalsekretær Øystein K. Wernberg, rådgiver Arne Ørum og rådgiver Marie G. Rolandsen, alle i Veteranforbundet SIOPS - Skadde i internasjonale operasjoner.

I løpet av landsmøteperioden har det vært 59 medieoppslag med SIOPS. Dette er en oppgang på 23 medieoppslag fra forrige landsmøteperiode. Dette har hovedsakelig vært knyttet til ny stortingsmelding og representantforslaget fra Rødt, og Veteranseilassen. Nedenfor følger en redigert oversikt over oppslagene ettersom flere medier har publisert samme sak.

29.06.2020	Forsvarets Forum	Om ny styreleder i SIOPS
16.07.2020	Nordlys	Om veteranseilassen
16.07.2020	Harstad Tidende	Om veteranseilassen
16.07.2020	Avisa Nordland	Om veteranseilassen
17.07.2020	Harstad Tidende	Om veteranseilassen
17.07.2020	Folkebladet	Om veteranseilassen
17.07.2020	Harstad Tidende	Om veteranseilassen
18.07.2020	Nordlys	Om veteranseilassen
23.07.2020	Forsvarets Forum	Om veteranmeldingen
04.08.2020	VG	Om oppfølging av skadde veteraner
18.08.2020	Forsvarets Forum	Kronikk fra Jøran Dahl (POC)
10.09.2020	Fjordabladet	Om veteranmeldingen
10.09.2020	Forsvarets Forum	Om veteranmeldingen

10.09.2020	ABC Nyheter	Om veteranmeldingen
10.09.2020	Aldri mer	Om veteranmeldingen
16.09.2020	Bergensavisen	Om veteranmeldingen
17.09.2020	Nordlys/Bergensavisen	Om oppfølging av skadde veteraner
29.09.2020	Forsvarets Forum	Om Ole Vikre og erstatningssak
05.10.2020	Forsvarets Forum	Om representantforslaget og veteranmeldingen
05.10.2020	Dagsavisen	Kronikk fra Bjørnar Moxness
06.10.2020	Rogalands Avis	Kronikk fra Bjørnar Moxness
06.10.2020	Forsvarets Forum	Kronikk fra Bjørnar Moxness
08.10.2020	VG	Om representantforslaget og veteranmeldingen
08.10.2020	Forsvarets Forum	Om representantforslaget og veteranmeldingen
15.10.2020	Forsvarets Forum	Om representantforslaget og veteranmeldingen
23.10.2020	Fredrikstad Blad	Om veteranprisen
24.12.2020	A-magasinet	Om Team Rubicon i Libanon
25.12.2020	Bergens Tidende	Om Team Rubicon i Libanon
29.12.2020	VG	Om oppfølging av skadde veteraner
21.04.2021	Forsvarets Forum	Debattinnlegg om psykisk helse

4.2. Nettsider og nyhetsbrev:

I løpet av landsmøteperioden har det blitt publisert 42 artikler på hjemmesiden www.siops.no. Dette er en nedgang på 20 artikler siden forrige landsmøteperiode. Det har vært en dreining mot å produsere eget innhold og ikke gjengi så mye av annet redaksjonelt innhold eller informasjon som ikke kommer direkte fra et SIOPS-relatert prosjekt.

SIOPS sender månedlig ut nyhetsbrev til om lag 1000 mottakere. Mottakerne av nyhetsbrevet inkluderer veteraner, pårørende, politikere, journalister og ansatte i forvaltning og helsevesen.

4.3 Sosiale medier

SIOPS har aktivitet på fire ulike plattformer på sosiale medier: **Facebook**, **Twitter**, **Youtube** og **Instagram**. Vi har i hovedsakelig konsentrert oss om Facebook den siste landsmøteperioden. Dette er plattformen der vi når flest veteraner og andre målgrupper, og det er der vi har flest følgere. Arbeidet med sosiale medier har nok blitt nedprioritert noe med reduksjonen i antall ansatte i administrasjonen og endring av arbeidsområder. Vi har postet ca. 100 ulike innlegg i landsmøteperioden. Antallet følgere og engasjementet hos følgerne holder seg stabilt. Det skal utarbeides en klarere strategi for bruk av de ulike plattformene.

5. Forsvaret

Vi har i landsmøteperioden hatt et godt samarbeid med Forsvaret, herunder Forsvarets veteranenesete og Forsvarets sanitet, Forsvarsdepartementet, herunder fagavdelingen for veteransaker i FD V.

Men også på dette området har pandemien redusert aktiviteten og kontakten på flere områder. Tradisjonelt har vi normalt flere ulike arrangementer, temamøter o.l., hvor representanter fra Forsvaret og FD har gjerne blitt invitert til slike samlinger. Det har i perioden ikke vært slike arrangementer, og kontakten har derfor hovedsakelig gått gjennom nettmøter og telefon. SIOPS har bidratt med presentasjoner på noen få avslutningssamlinger og CE-kurs i regi av Forsvaret, men også slike samlinger har i stor grad blitt kansellert i landsmøteperioden. SIOPS har deltatt på to digitale møter i Veteranforum i regi av Forsvarets Veterantjeneste (FVT). Veterankonferansen som var planlagt i Bodø i 2020 ble avlyst.

Kontakten med Forsvarets avdelinger og de stadig tjenestegjørende har i perioden vært svært liten grunnet pandemien. Tiltakene med smittevern har vært strenge ved Forsvarets avdelinger, og planlagte arrangementer har også blitt avlyst, eller blitt gjennomført uten ekstern deltakelse. Vi har derfor i perioden ikke kunnet besøke militære avdelinger.